

dovať svoje dielo. Organické formy sú základom, z ktorého sa odvíja celá jeho budúca tvorba. Tu sa krystalizuje jeho prejav, tu nachádza svoje tvárovslavie.

Koncom 60. rokov vznikali ďalšie cykly kresieb: *Metamorfozy* (1968), *Subjektívne formy* (1969), *Ráno* (1970), *Zemské akty* (1971). V tomto období vznikajú aj sochy z cyklu *Subjektívne formy* — Bioformy, prezrádzajúce introvertné zameranie autora.

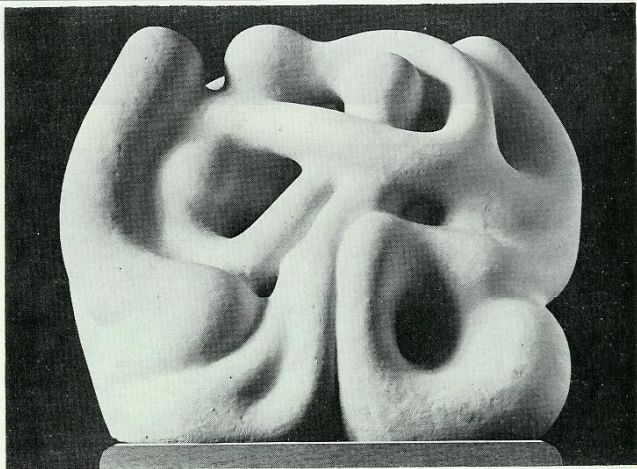
V Rusnákovovej tvorbe sa uplatňujú bohato plasticky vyvinuté oblé tvary, ktoré plynule narastajú a plynule sa aj ohýbajú, vlnia sa a ďalej sa rozvíjajú v narastajúcom prúde energie. Tento princíp zdôrazňuje i nový sochársky cyklus z rokov 1974—80 nazvaný *Bioštruktúry* (*Fontány*). Je v ňom okolo 20 sôch, ktoré sú vytvárané ako perspektívne fontány. Bioštruktúry majú zdôraznenú tektoniku vertikál a horizontál. Sú vytvárané pre pohľad zo všetkých strán a každý z pohľadov je osobitý, má svoj charakter. V Bioštruktúrach sa tiež začína uplatňovať priestorový princíp, ktorý sa pre Rusnákovo sochárske dielo stáva určujúcim.

Syntézu predchádzajúcich snažení stesňujú sochy z cyklu *Asociácie*. Vo forme sledujú už antropomorfnější tvar, sústredené na myšlienkovú obsahnosť. Asociácie predstavujú sochársky pôsobivo vybudovaný priestor. Sú otvorenými priestorovými štruktúrami a sú v princípe asymetrické. Majú svoj vlastný priestor, možno sa ich opticky dotýkať, objavovať množstvo vonkajších i vnútorných pohľadov, prienikov a záhybov a vnímať hru svetiel a tieňov.

Princípom utvárania sochy je pohyb a prúde kreatívnej energie. Jej modifikácia v sochárskom tvare sa krystalizovala postupne od prvej sochy — „bunky“. V novom sochárskom cykle tieto formy asociatívne naznačujú antropomorfné podoby. Ich asociatívne je vyjadrená i názvami sôch — spomeňme z nich aspoň niektoré: *Niké* (1976), *Brána protikladov* (1978), *Zrodenie Venuše* (1979), *Posolstvo času* (1979), *Karyatida* (1980), *Milénka vetrov* (1982), *Plod života* (1980—83), *Brána slasti* (1983), *Meditácia* (1983), *Materstvo* (1985), *Štruktúra lásky* (1986). Jednotlivé názvy sochárskych diel sú pre uvedenie do problematiky Rusnákovovej tvorby veľmi dôležité.

Myšlienka asociatívneho vyjadrenia dozrievala úvahami o prelínaní časových rovin života, o ustavičnom presahovaní minulosti do prítomnosti a prítomnosti do budúcnosti, o prúde asociácií vo vedomí. Pre umelca je významná v tejto permanentnej reflexii obsiahnutá transcendencia.

Koncepcia Asociácií obsahuje v sebe hlbokú filozofiu. V plynulom zvlínom

2. Štruktúra lásky II. Sadra, 1987

3. Bioštruktúra. Fontána. Epoxid, 1975—1976